

1. Boží plán s člověkem

A. Kdo jsi, Bože?

Jak vznešená jsou tvá díla, Pane!

Za jasného večera matka velkého přítele mládeže, svatého' Jana Boska, vyvedla své chlapce na zápraží domu. Všichni se zadívali na hvězdnaté nebe a maminka dojata takovou krásou, promlouvá se svými syny: „Všecky tyto krásné hvězdy rozsel po nebi Pán Bůh. A když už obloha je tak krásná, jak krásné je nebe?“

Když zase jindy ohnivá záře pozlatila sněhem a ledem pokryté alpské vrchy a ozdobila nepopsatelnou nádherou obzor, chlapci od údivu nepřicházeli ke slovu. Maminka však jako by se probrala z vytržení, poznamenala: "Vidíte, děti, co všechno nám Pán Bůh dal!"

Když krajem přešel vichr anebo bouře s krupobitím zničila úrodu a druzí snad nadávali a kleli, Jeníkova maminka vzala své chlapce a vysvětlovala jim: „Moje děti třeba přijat Boží vůli. Dobrotivý Bůh nám dal pěkné hrozny ale také si je vzal. On je Pán, všechno je jeho. Tato pohroma je pro dobré lidi zkouškou, pro zlé trestem.“ Když v zimě seděli společně při teplé peci zatímco na okna dopadal ledový déšť a severák skučel své hrozné písně nezapomněla upozornit chlapce: „Vidíte, chlapci, jak nás Bůh miluje! Venku je zima a my si tu sedíme v teple. Pán Bůh nám dává všechno, co potřebujeme. Je nám skutečným otcem. Proto ho musíme velice milovat!"

Když měli chlapci jít do kostela ačkoliv byli chudobní maminka je vystrojila do svátečních šatů, až byla radost se na ně podívat. „Víte, chlapci, proč vás tak parádím?“ říká jim. „Je neděle, den Páně, svátek křesťanské radosti. Chci, abyste svou nedělní radost ukázali i navenek.“

Velcí mužové na kolenou

Příroda, tato jedinečná kniha o Bohu, uchvátila i velkého anglického horolezce Wimpera, který jako první zdolal nedostupný alpský štít Matterhorn (4478 m). Když vyrazil poprvé ze Chatillonu a spatřil, jak se v pozadí tyčí majestátní masiv Matterhornu rozkázal zastavit povoz. Sestoupil, přežehnal se velkým křížem a poklekl k modlitbě:

„Všemohoucí Bože, jak jsi veliký, klaním se ti! Děkuji Ti že Tě mohu vidět v tvých dílech, jak jsou majestátní a krásná!"

Světového botanika Linného našli jednou v laboratoři na kolenou. Měl před sebou mikroskop a několik exemplářů hmyzu. Na otázku proč klečí odpověděl: „Přešel tu přede mnou věčný Bůh, nesmírný, svrchovaně moudrý a všemohoucí. Tvář jsem mu sice neviděl, ale už záblesk jeho světla v těchto malých tvorech mě ohromil a naplnil úžasem!"

Kam to všechno spěje?

Země se otáčí okolo Slunce, ale ani Slunce nestojí. I ono letí s námi do závratných dálek. Ale mělo by to smysl, řídit se jen tak do neznáma?

Statisíce tajemství je ve vesmíru.

I člověk je sám sobě tajemstvím. Cítí však, že klíč od těchto tajemství může nalézt jen v tom, od něhož závisí všechna tajemství. Cítí, že za vším stojí nesmírná bytost - Bůh. Přímo z hloubi lidské bytosti prodírá se výkřik:

A. Bůh

BOŽE, KDE JSI? BOŽE, KDO JSI?

Bůh k nám promlouvá už z knihy přírody. Jako dobrý Otec chce s námi navázat i přímý rozhovor - osobní dialog. Tento dialog - Boží zjevení - je zachycen na stránkách Písma svatého. V starozákonní knize Moudrosti Duch Boží nám chce ukázat, v čem spočívá nejvyšší životní moudrost a kde ji třeba hledat. Říká:

„Vskutku nemoudří jsou všichni lidé, kteří nepoznají Boha. Z viditelných věcí nebyli schopni poznat Toho, který je, a nepoznali tvůrce při pohledu na oheň, vítr, hvězdnaté nebe, bouřlivé vody nebo nebeská světla. Když už okouzlení krásou

přírodních jevů pokládají je za bohy, nechť vědí, oč vzácnější je jejich Pán. Vždyť sám Původce krásy je stvořil.

A jestliže jejich moc a účinky budí v nich úžas, nechť z toho usoudí, o kolik mocnější je Ten, který je stvořil.

Neboť z velikosti a krásy stvoření možno úsudkem poznat jejich Původce.“

Boží stopy v přírodě

Kniha Moudrosti nás nabádá hledat všude Boha Tvůrce. Je to kniha velmi časová i pro nás. Ano, je třeba ho hledat i ve vědě, technice, kultuře. Neboť od Boha jsme i my, i náš génius, síla a inspirace i všechna tvořivá schopnost. Než nikoliv ho jen hledat, ale také najít jako Wimper a Linné.

Kniha Moudrosti byla napsána v prvním až druhém století před Kristem. Mnoho izraelitů bylo v tom čase roztroušeno celém tehdy známém světě. Žili v prostředí, kde hlavní slovo měla pohanská řecká civilizace. Byly to doby nevídaného rozmachu tehdejších věd; na náboženském poli prokvétal však kult božstev a přírodních živlů. Izraelité vskutku potřebovali hrdinskou víru, aby zůstali věrni jedinému Bohu.

V knize Moudrosti chce Bůh říci svým věrným: Vydržte v tomto moři pohanství a pohanského smýšlení, které se tak učeně tváří. Hloupostí je pokládat za boha oheň, vítr nebo hvězdy. Já Bůh jsem nechal v přírodě své stopy. Nebudte slepí!

Nezůstávejte jen při přírodě, hledejte v ní mé stopy! Z ní se dozvíte, ŽE JSEM, ŽE VÁS MÁM RÁD A ŽE MÁME JÍT ŽIVOTEM SPOLU!

Bůh je jiný, než jak si ho představujeme

Izraelité si představovali Boha jako nekonečně mocného Vládce nad přírodou, jako silného Vůdce, spravedlivého Soudce, ale i jako věrného Přitele a starostlivého Otce. I dnešní lidé mají rozličné představy o Bohu, které závisí od jejich věku, výchovy, kultury, náboženského vzdělání a podobně.

Děti a bohužel i někteří dospělí představují si Boha jako dobrého stařečka, který sídlí kdesi nad oblaky.

Takovou představu měl například i učitel, když říkal studentovi: „Vždyť lidé se již dostali na Měsíc: To by museli chytit Boha za nohu.“

Student na to trefně odpověděl: „Pane učiteli, představy, že Pán Bůh je stařeček se šedivou bradou, jsem měl v první třídě. Můj rozum tehdy na to ještě nestačil, abych si představoval Boha jiným způsobem.“

Student správně odpověděl. Když učitel odpadl od víry, neodpadl ještě od své dětské představy o Bohu, neboť Bůh je docela někdo jiný než stařec nad oblaky.

Když jsme byli malí, ukazovali nám, že Bůh je nahoře a dobře to mysleli. Chtěli nám tím vysvětlit, že Pán Bůh je velký, silný, věčný a dobrý. My jsme si potom z toho ve své dětské hlavičce utvořili představu, že Pán Bůh je stařeček, který sídlí kdesi vysoko v nebi. Ta představa byla tehdy pro nás důležitou náboženskou pomůckou.

Avšak náboženské pomůcky, jako vůbec všechny učební pomůcky, nevyjadřují přesně to, co představují. Vezměme například mapu. Zelená barva značí roviny, hnědá hory, modrá řeky, bílá ledovce, kroužky označují města a podobně. Jistě byste se zasmáli, kdyby vám někdo ukazoval na mapě Indii a tvrdil, že je to skutečná Indie a jiné není. Indie je přece velký stát s džunglemi a Himálají a s více než 500 milióny obyvatel. Mapa Indie je jen obraz, který nám ji více méně znázorňuje a přibližuje.

Takovou pomůckou byla pro nás v dětství představa, že Pán Bůh je stařec, který bývá kdesi nahoře. Ale už tehdy nám říkali, že Pán Bůh je nesmírně veliký, mocnější než všichni lidé a má nás velmi rád. Když jsme potom přišli do školy, dozvěděli jsme se, že Pán Bůh nemá tělo, že je všude, že je věčný atd. Těm, kteří se nadále v náboženství nevzdělávají, zůstanou bohužel v mysli jen tyto naivní dětské představy, jako tomu panu učiteli. Dětské představy o Pánu Bohu si musíme postupně nahrazovat vhodnějšími a přiměřenějšími svému věku a vzdělání.

Někdo si představuje Boha jako nekonečně geniální bytost, která všechno řídí, nebo jako nekonečně silnou bytost, proti níž je výbuch vodíkové bomby méně než zaprášení na cestě.

Jiný si opět př_____edstaví Boha jako nekonečnou pochodeň lásky.

V takových představách je Bůh z jedné strany nekonečný, zatímco z druhé strany má lidské rysy. Co se však těchto lidských rysů týká, třeba mít vždy jasno, že i to jsou jen pomůcky potřebné pro naši představivost, paměť a vůbec pro náš osobní vztah k Bohu.

O Bohu možno mít ještě i jiné představy. Někomu například vyhoví představit si Boha jako nekonečné živé fluidum, které nás proniká. Jiný zase může vidět v Bohu nekonečně aktivní bytost, která podněcuje člověka tvořit, bít se s problémy, žít hrdinský a velký život.

Ale všechny tyto a podobné představy vysoko převyšuje obraz Boha, který nám představuje sám Ježíš Kristus. Kristus mluví o Bohu jako o OTCI. Používá obraz pozemského otce, aby nám přiblížil Boha-Lásku, od něhož všichni pocházíme a k němuž se všichni obracíme jako k svému laskavému Otci. Pro Krista je Bůh vždy Otcem. Celým svým životem nám Kristus ukázal, jak se máme chovat k nebeskému Otci, jak s ním rozprávět, jak přijat z jeho ruky všechno: úspěchy i nezdary, radosti i utrpení, ba i samu smrt.

Bože, kdo jsi?

Jaký je Bůh?

Prvou jeho vlastností je tajemnost. A netřeba se tomu divit. Jsou ještě milióny neodhalených tajemství ve vesmíru i na zemi. Je tedy logické, že mnohem tajuplnější je jejich Původce. Velký moderní spisovatel Graham Greene se vyjádřil: „Odmítal bych věřit v Boha, kterého bych mohl plně pochopit.“

A má pravdu. Bůh, kterého bychom mohli dokonale poznat, byl by pouze výtvozem naší fantazie. Když svatý Pavel chtěl názorně vyjádřit tuto tajemnost Boží, napsal: „*Bůh přebývá v nepřístupném světle.*“ (1 Tim 6,16). Tento tajemný Bůh je nám však i nekonečně blízký.

Ve svatém Písmě se nám Bůh zjevuje přístupnou formou. I když obrazy a pojmy vyjádřené ve svatém Písmě jsou vznešené a mocné, ani zdaleka nevystihují celou podstatu Boží. Bůh zůstává pro nás nekonečně tajemný. Našimi schopnostmi ho nemůžeme dokonale obsáhnout.

Naše poznání Boha se zakládá na osobnosti, analogii. Z velikosti a dokonalosti stvořených věcí usuzujeme, že Stvořitel je nesmírně veliký a dokonalý.

Proto kdo nepředpojatě zkoumá tvorstvo, rozlišuje tím i své poznatky o Bohu. Mnozí právem nazývají tvorstvo „první Biblií“ anebo přirozeným zjevením.

Bůh přesahuje vesmír a svět

Hned na samém začátku Písma svatého se říká, že Bůh stvořil svět a tedy, že je víc než svět. Tuto jeho vlastnost nazýváme transcendencí - nadsvětovostí.

Bůh je natolik od nás odlišný, že nemáme ani přiměřených slov, abychom si ho zpřístupnili a vyjádřili. Používáme tedy lidské pojmy a umocňujeme je přívlastky: nekonečný, věčný, nesmírný atd. Proto říkáme, že Bůh je nekonečně Mocný, Vševědoucí, Svatý, že je nekonečná Pravda, nesmírné Dobro s Krása, věčná Láska a podobně. Ale ani tyto přívlastky nám nemohou dát přesný pojem o Bohu. Snaží se nám ho jenom přiblížit. Proto opravdoví křesťané ustavičně hloubají a přemýšlejí, meditují o Bohu, aby tak zdokonalili své poznání a lásku k němu.

Tento transcendentní, nadsvětový Bůh je tedy nekonečně Veliký a Všemohoucí. I největší lidská díla jsou jen nedokonalým napodobením jeho velikosti a moci.

Objasníme si to na příkladu:

Na velkém prostranství postavili lidé gigantickou továrnu. Pracuje v ní více než 20 tisíc odborníků, inženýrů a vědců. Vyrábějí velké množství chemikálií a léků. Továrna je vrcholem vědeckého a technického pokroku.

Venku před továrnou, na okraji cesty, prodral s na světlo útlý kvítek. Věda tvrdí, že tento kvítek je mnohem dokonalejší než celá ta továrna. Továrna musí dovážet různé suroviny zdaleka, zatímco malý kvítek si je bere ze vzduchu, z vody, ze slunci a z půdy.

Bůh je vševědoucí

Stvoření jako i zjevení představují nám Boha jako nekonečně moudrého,

vševědoucího.

Inženýr neví, jak dlouho vydrží stroje, které se postavil. I nejdokonalejšímu poznání vždy něco uniká vždy se vyskytne určitý nepředvídaný faktor. Bůh - Inženýr vesmíru - zná dopodrobna všechno, co je a co se děje. Zná to všechno přesně se všemi důsledky. Zná i naše myšlenky, dobré úmysly i zloby. Zná i minulost. Ví, co se odehrálo za tisíce a miliardy roků ve vesmíru. A zná i budoucnost - budoucnost celého vesmíru i každého jednotlivého člověka. Zná napřed každou sekundu mého života. Vyplatí se proto svěřit mu s celou důvěrou svůj život!

Bůh je věčný

Tento transcendentní Bůh je i věčný. Bůh vždy byl a vždy bude. Všechny ty miliardy roků existence a vývoje vesmíru, o nichž nám hovoří vědci, nemožno ani porovnat s věčností Boha. Pro Boha neplatí kategorie času. Všechno stvoření, které vyšlo z jeho rukou, má začátek, vzniklo v čase, je „načasované“. Bůh nemá začátku ani konce - je absolutně věčný.

Bůh je přítomný ve světě a v nás

Písmo svaté nám říká, že Bůh nekonečně přesahuje svět a vesmír. Ještě více zdůrazňuje to, že Bůh je nekonečně blízký každému stvoření. Proto říkáme, že Bůh je světu imanentní, to je, že je v něm neustále a životně přítomný. Dobře to vyjádřil svatý Pavel: „*Bůh není daleko od každého z nás. V něm totiž žijeme, hýbáme se a jsme.*“ (Skutky 17,28)

Bůh je přítomný ve světě i v lidech svou všemohoucností a láskou. Je přítomný v zákonech přírody. Účinkuje skrze ně, tvoří a řídí vývoj celého vesmíru. Je přítomen v dějinách lidstva i v životních osudech každého člověka.

Často si představujeme Boží přítomnost jen při zázracích. Bůh však je přítomný ve všech událostech. Je přítomný a účinkuje ve vědě, v umění, v každé lidské činnosti. Ne však tak, jakoby nás neviditelně vedl za ruku. Ponechává nám svobodnou iniciativu, takže jsme sami schopni tvořit v jeho rukou. Tak člověk realizuje sám sebe a zároveň ho Bůh vede za svým věčným plánem.

Tuto přítomnost a účinkování Boha ve světě a v nás nazýváme Boží Prozřetelností. Bůh všechno miluje a vše vede i přes překážky a lidské pády k svému cíli. Bůh řídí i dějiny národů. Izraelité to dobře pochopili v babylónském zajetí. Tam poznali, jak velký je Bůh Tam si uvědomili, že „*. . . všechny národy jsou před ním jako prášek . . .*“ (Iz 40,15). A tento nekonečně velký Bůh miloval svůj národ a povzbuzoval jej: Neboj se, já jsem s tebou! Neboj se, ty červíčku z rodu Jakubova. Neboj se Izraeli, mé dítě! (Podle Iz 41,13-14)

Novodobým Izraelem, Božím lidem, jsme my Nebojme se ani my!

Bůh je Láska

Vrcholem našeho poznání o Bohu je, že Bůh je Láska. Už samo stvoření je spíše dílem Boží lásky než jeho všemohoucností. Stvořit znamená darovat sebe. Aby se někdo mohl darovat, nestačí, aby byl jen mocný. Musí milovat.

Nuže, láska, kterou Bůh prokazuje nám lidem, není jenom láska umělce k svému dílu. Jeho láska je mnohem vznešenější. Bůh nás miluje jako osoby, jako své syny a dcery. A chce, abychom jej i my milovali jako osobu, lépe řečeno, jako tři božské osoby. Milujme Otce, který nás stvořil, Syna, který nás vykoupil a Ducha svatého, který nás posvěcuje.

Naše odpověď

Žijeme v období obrovského rozmachu věd. Někteří jakoby opití pýchou ze svých vynálezů nedovedou číst v přírodě a v lidském pokroku stopy živého Boha, jiní je nechtějí číst, a jsou i takoví, kteří je násilně zakrývají druhým. Někteří zvolili za své bůžky hmotu, techniku, pokrok a zvláště sami sebe. V budoucnosti můžeme objevit další desetitisíce přírodních tajemství, i nové světy. Nepropracujeme-li se však k víře, že Bůh je a všechno řídí, žádná věda nás nezachrání před prázdnotou a zoufalstvím od věčného zániku. Tato prázdnota přivádí, bohužel, i lidi s univerzitním vzděláním k živoč_____išnému vyžívání se, k bezcitnému sobectví, k bezohlednosti vůči jiným a ke všem ostatním neřestem.

I my, kteří věříme a toužíme po setkání s Bohem, musíme se vyhýbat dvěma krajnostem, které mohou zhoubně ovlivnit naše styky s Bohem.

První krajnost je dívat se na Boha jen jako na spravedlivého a neúprosného soudce. Bůh není policista, který jen dává pozor, kde se člověk proviní, aby ho mohl volat k zodpovědnosti a potrestání.

BŮH JE LÁSKA. Nikdy si to nebudeme dost opakovat. Třeba si to připomínat v dobrých chvílích, abychom nezpyšněli, ještě více však v dobách zlých, abychom se nedali znechutit. Bůh je všude. Ne však jako strážník, ale jako OTEC. Žijeme v jeho náručí. A když nás někdy svádí zlo, nechť nám pomáhá spíše vědomí, že Bůh nás miluje, než strach před Bohem, který trestá.

Druhá krajnost, která zhoubně ovlivňuje náš vztah k Bohu, je lehkomyšlnost a povrchnost. Bůh není dobrácký dědeček, kterého možno bez obavy urážet hříchem, klamně se utěšující myšlenkou, že Pán Bůh je dobrý. Ani se nesmíme upokojovali falešnou nadějí, že po lehkomyšlném a hříšně prožitém životě přece jen nějak prokličkujeme do nebe. Takto opovážlivě spoléhat na Boží dobrotu je hříchem proti Duchu svatému. Pro mladého křesťana je životně důležité vybudovat svůj vztah k Bohu na upřímnosti. Upřímně Bohu věřit, upřímně ho milovat a upřímně s ním mluvit v modlitbě, upřímně litovat; když jsme ho urazili. Upřímný mladý křesťan, i když je křehký, snaží se vložit do svých ústních modliteb mnoho upřímnosti a lásky.

Dovede s Bohem promlouvat i svými slovy! A často s ním hovoří krátkými modlitbami: Bože, pomoz mi... Bože, miluji tě... Bože, odpusť mi . . . Bože, očisti mou lásku . . . Bože, dej mi sílu odpustit . . . Bože, chraň mě před sobectvím . . . a podobně.

Mladý křesťan dovede si denně najít několik minut času, aby si přečetl nějakou stať z evangelíí případně několik stránek z nějaké dobré knihy a uvažuje o tom, co přečetl. Učí se tak setkávat se s Bohem a zůstat s ním na chvíli úplně sám.

Debatujeme

Dáša, Marta, Viktor a Blažena prohlíželi společně Plickovu knihu „Slovensko ve fotografii“. Kniha je plná krásných fotografií hradů, krojů, míst a končí nádhernými záběry z Vysokých Tater. Dáši najednou napadlo: „Co kdybychom tak nyní každý z nás řekl něco nahlas Pánu Bohu, jako ten horolezec Wimper. Nemusíme se stydět, vždyť se známe.“ Na ostatních bylo vidět určité rozpaky. Dáša však pokračovala: „Když dovolíte, začnu já, dobře? . . . Vidíte ty bílé mraky nad Tatrami? Pane, ráda bych letěla k tobě, jako ty oblaky!“

Následovalo ticho. Dáša tázavě pohlédla na Blaženu a ta začala: „Mně se líbí hučící vodopády Slovenského ráje. Chtěla bych sloužit Bohu a lidem tak vesele jako ony.“ Martu už nebylo třeba povzbuzovat: „Ach, ty moje červené růže. Bože, s nimi miluji i tebe!“

Děvčata se podívala na Viktora. Chlapec polkl sliny: „Mně to nějak nejde. Já raději zajdu za chromým Šuranským a udělám mu nákup na celý týden!“

Konáme

Aniž by si to Viktor uvědomoval, nesl Šuranskému Boží lásku. Byl pro něj důkazem Boží dobroty, živým Písmem svatým. Z jeho činu sršela láska, i z jeho hrčící motorky i z jeho prostých, srdečných slov.

Zapamatujeme si

1. Můžeme z přírody vyčíst něco o Bohu?

Velmi mnoho. Příroda je otevřená kniha, z níž možno vyčíst existenci i dokonalost Boží.

2. Jak si představuješ Boha?

Jako dobrého Otce, který nás má nesmírně rád: bez něho by neměl náš život cenu.

3. Co si myslíš o Boží velikosti a moci?

Bůh je všemohoucí. Všechno stvořil z ničeho a všechno udržuje při životě.

4. Jsi rád, že Bůh je věčný?

Jak by ne? S ním budu věčně i já!

5. Je možné Boha popírat?

Ano. Jsou však za tím vždy nějaké předsudky, nevědomost nebo zlý život.

6. Je potřeba zbavit se dětských názorů o Bohu?

Přirozeně! Nevyrůst z dětských názorů o Bohu znamená připravit si cestu k odpadu od víry.

7. Jak vyrůst z dětských názorů o Bohu?

Vzděláváním se v náboženství, četbou náboženských knih, účastí na bohoslužbách, rozhovory se vzdělanými a horlivými křesťany a denními dobrými skutky.

8. Jaká má být modlitba mladého křesťana?

Má být upřímná a důvěrná, jako projev synovské lásky vůči Bohu, našemu věčnému Otci.

B. Člověk

Chestertonův krokodýl

Velmi přílehně vyjádřil rozdíl mezi člověkem a zvířetem světový spisovatel konvertita Chesterton:

"Chci-li někoho odradit od desátého poháru whisky, položím mu ruku na rameno a řeknu mu: Buď přece člověkem!

Když však budu chtít odradit krokodýla, aby nesežral toho desátého cestovatele, nepůjdu za ním, nepoložím mu ruku na jeho pancířová záda a neřeknu mu: Buď přece krokodýlem!

Skutečné, až dodnes nevíme, že by existoval nějaký dokonalý krokodýl. Víme však, že existoval dokonalý člověk. Podobně nevíme, že by někdo vyhnal velryby z velrybího ráje pro jejich zneužití svobody. Jen člověka bylo možno vyhnat z ráje!" Spisovatel chtěl takto naznačit, že člověk je víc než zvíře, neboť má rozum a svobodnou vůli.

Milióny antén v oku

Jak dokonalé je již tělo člověka!

Všimněme si jen malé části lidského těla - oka. Vědci dokázali udělat v posledních letech na tomto poli velké objevy: Například sítnice, na kterou dopadají obrazy z venku, z vnějšího světa, skládá se až ze 130 miliónů takřka neviditelných antén. Z nich 113 má podobu paliček a 17 miliónů podobu růžků (rohlíčků).

S mozkem je oko spojeno očním nervem. Nerv se skládá ze 60 miliónů nervových vláken a každé vláčenko je oddělené od ostatních dvěma izolačními vrstvami. Tento oční nerv má průměr jen jeden a půl milimetru. Lidská technika je schopna vytvořit kabel o průměru jeden a půl milimetru se sto dvaceti vodivými vlákny. Bůh však vtěsnil do "kablíku" téhož průměru až 60 miliónů vodivých vláken.

A to jsme jen při zlomku oka! Co kdybychom měli zkoumat celý lidský organismus?

Co je člověk?

Tázali jsme se, odkud je vesmír a Země.

O člověku bychom však chtěli vědět něco víc. Neboť člověk, to jsem já, ty, my všichni. Chceme vědět nejen to, co nám říká věda, ale i to, co o nás říká sám Bůh. Jeho pohled na nás je nejpřesnější a nejúplnější, neboť jsme vznikli podle jeho věčného plánu.

Sáhneme opět po svatém Písmu, kde se mluví o stvoření člověka a jeho životním cíli. *Bůh řekl: Učiňme člověka k svému obrazu. Nechť vládne nad rybami moře, nad ptactvem nebe, nad dobyt看, nad veškerou divokou zvěří i nad všemi plazy Bůh stvořil člověka ke svému obrazu.*

Bůh stvořil člověka z hlíny země a vdechl do něho dech života a člověk se stal živou bytostí. Bůh řekl: Není dobré, aby byl člověk sám. Udělejme mu pomocníci jemu přiměřenou. Potom Bůh dopustil na Adama hluboký spánek, vzal mu jedno žebro, učinil z něho ženu a přivedl ji k Adamovi. Tehdy Adam zvolal: Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla.

Bůh stvořil muže a ženu a požehnal jim a řekl: Množte se, naplňte zemi a podmaňte si zemi. Panujte nad rybami moře, nad ptactvem v povětří a nad všemi zvířaty, co se plazí po zemi!

Záhada člověka

Někdy se nám zdá, že jinak mluví o člověku věda a jinak Písmo svaté. Je třeba tento zdánlivý protiklad vyřešit.

Úryvek z Písma, v němž se popisuje stvoření prvního člověka z hlíny a stvoření ženy z mužova žebra, nechce být statí ani z biologie ani z dějepisu.

Čím je tedy? - Je to obrazné vyprávění, přizpůsobené Izraelitům dávných časů.

Člověk z hlíny?

Když ve svatém Písmě čteme, že Bůh stvořil člověka z hlíny, je to obrazný a antropomorfní způsob vyprávění. Lidé už za starých dob pozorovali, že člověk se po smrti rozpadává v prach a že dýchání je znakem života.

Co však chtěl říci Duch svatý tímto obrazným vyprávěním?

Chtěl nám zjevit, že ČLOVĚKA STVOŘIL BŮH. A toto je náboženské jádro tohoto biblického vyprávění.

Svaté Písmo nemínilo vysvětlovat, jak člověk povstal. To je úkolem vědy. Tedy popis stvoření člověka z hlíny je jen literárním obalem, literární formou.

Stvoření ženy

Co se skrývá za obrazným vyprávěním o stvoření první ženy z mužova žebra?

Ani v tomto případě Písmo svaté nechce vysvětlovat, jak vznikla žena, ale CO JE ŽENA.

Svaté Písmo jasně mluví, že i žena je právě tak člověk jako muž. Pro nás je to dnes samozřejmé. Ale před tisíci lety, když autor psal tyto řádky o vzniku ženy, bylo to v ostrém rozporu s tehdejšími názory. Rovnost muže a ženy vyjadřuje Písmo svaté velmi výrazně. Víme, že slovo "tělo" označovalo u Izraelitů celého člověka. Proto když Adam říká: Toto je tělo z mého těla - chce tím říci: Eva je právě tak člověk jako já.

Člověk - vrchol stvoření

Neobjevili jsme se na světě náhodou, ani nás nestvořila slepá náhoda.

CHTĚL NÁS BŮH - Z LÁSKY

Člověk je víc než země a celý vesmír. Je to patrné ze slavnostního stylu, jakým Písmo svaté začíná popis stvoření člověka. Bůh říká:

"Učiňme člověka ke svému obrazu!"

Tedy nejde zde o to, zda Bůh použil při stvoření prvních lidí neživou hmotu nebo první základní buňku. Pro naši víru je důležité vědět, že člověk se stal člověkem tehdy, "když mu Bůh vdechl dech života". Proto člověk má celkem osobní místo mezi ostatními hmotnými stvořeními. Dobře to vystihuje Druhý vatikánský koncil:

"Člověk, jeden tělem a duší, samou svou tělesnou soustavou shromažďuje v sobě prvky hmotného světa takovým způsobem, že jeho prostřednictvím dosahují svého vrcholu a pozvedají svůj hlas k svobodnému chválení Stvořitele." (Pastor. konst. Radost a naděje, čl. 14)

Na jedné straně člověk pozůstává z těchže prvků jako ostatní svět, ale na druhé straně pozorujeme, že jsme něco víc než oživená hmota. Vždyť i pes žije, cítí, běhá a je až obdivuhodné, jak ho možno vycvičit. Neví však o sobě nic, nedovede si uvědomit sám sebe. V konání se řídí jen pudem, nemůže se svobodně rozhodnout. Je naším společníkem, ale rozdíl mezi námi a jím je podstatný. V nás je něco, co nazýváme duchem anebo duší.

Jsmo obrazem samého Boha

Nad celý okolní svět člověk vyniká ROZUMEM, SVOBODOU, LÁSKOU A TOUHOU BÝT NESMRTELNÝ

Ve vesmíru jsou nesmírné masy hmoty, ale jen člověk je schopen myslet, cítí se svobodný, tvoří a touží být nesmrtelný.

Těmito svými vlastnostmi je člověk OBRAZEM SAMÉHO BOHA.

Není to neživý obraz jako například fotografie nějakého člověka. Tím obrazem jsem já, člověk, který žije, myslí, tvoří, miluje, touží. Druhý vatikánský koncil mluví velmi jasně o této duchovní stránce člověka: "Člověk se jistě nemylí, když uznává svou nadřazenost nad fyzickým světem a nepokládá se jen za částici přírody anebo za anonymní složku lidského společenství. Neboť svým nitrem přesahuje vesmír. Do

hlubin svého nitra se dostává, když vstoupí do sebe, kde ho čeká Bůh, který zkoumá srdce a kde před tváří Boží osobně rozhoduje o svém osudu. Proto, když uznává, že má duchovní a nesmrtelnou duši, není obětí klamně vidiny, vytvořené jedine fyzickými a společenskými podmínkami, ale naopak proniká přímo do hloubek objektivní skutečnosti." (Pastor. konst. Radost a naděje, čl. 14)

Jak vypadá lidská duše?

V Písmě svatém nenacházíme žádný přesnější popis duše. Pokoušejí se však o to křesťanští filosofové a teologové.

Nenamáhejte se představit si duši jako něco, co má tentýž tvar jako tělo, jenže je to z průzračnějšího materiálu. Ani si nepředstavujeme, že tělo je protkáváno duší, takže každý bod těla by měl z ní jistou částičku. Duše není něco prostorového. Duše oživuje celé tělo svou vyšší silou. Duše je tam, kde účinkuje. Tedy v každé části těla je celá duše a nic není vyňato z jejího vlivu. (Srv. F. J. Sheed, Theologia, str. 7 13)

Člověk – společenský tvor

Člověk je podobný Bohu i láskou; a proto cítí potřebu žít pro jiné a s jinými. Přitom se však nezříká sám sebe.

Člověk potřebuje jiné lidi. Bez rodičů bychom nemohli začít existovat. Jejich láska nás přivolala na tento svět. I po narození jsme potřebovali jejich lásku a pomoc, abychom se udrželi při životě. Bez pomoci jiných lidí bychom se nenaučili mluvit, myslet a milovat. Proto láska, bratrství a sounáležitost dávají našemu životu plný smysl.

Když Písmo svaté mluví o stvoření člověka, zdůrazňuje i jeho společenský charakter. Podle stvořitelského plánu muž a žena patří k sobě, mají se v životě doplňovat a založit rodinu jako základní buňku lidské společnosti.

Manželství a rodina je něco velkého a svatého. Je to celoživotní úkol dvou lidí, kteří se milují, pomáhají si, dávají život dětem a vychovávají z nich užitečné členy společnosti a svaté příslušníky Božího lidu.

Rodiče dávají dítěti tělo a Bůh mu dává duši. Proto dítě se podobá rodičům a zároveň nosí v sobě Boží obraz.

Musím si přiznat, že moji rodiče si nežádali právě "mne". Toužili mít chlapce nebo děvče. Jenom Bůh chtěl právě mne. Od věčnosti mne miloval, a když přišel čas, povolal mne k životu. Chce mít ze mne něco velkého a věčného. Chce, abych byl svobodným člověkem, duchem vtěleným do hmoty... Chce, abych byl jeho synem a mohl ho oslovit jako osoba osobu: TY, OTČE!

Člověk - Boží spolupracovník

Bůh řekl prvním lidem: "Podmaňte si zemi a vládněte nad veškerým tvorstvem!"

Člověk tak dostal výsadu i rozkaz BÝT SPOLUPRACOVNÍKEM BOHA VE SVĚTĚ I VE VESMÍRU.

Bůh ponechal člověku úžasné možnosti objevovat a přetvářet svět. On totiž sám neuspořádal všechno ve světě do podrobností.

Bůh stvořil moře a člověk si postavil lodě a spojil tak světadíly. Všechna přírodní bohatství jsou od Boha, ale člověk je má hledat a využívat k zlepšení svých životních podmínek.

V tom právě spočívá povinnost člověka spolupracovat s Bohem a podmaňovat si svět. Dvoje ruce Boží i naše - mají spolupracovat, budovat lepší svět. Svět spravedlivý, svobodný a bratrský. Touto spoluprací člověk rozvíjí svůj rozum, vůli, city, lásku a svobodu.

Zapamatujeme si:

1. Co říká Písmo svaté o stvoření člověka?

Člověka stvořil Bůh.

2. Učí nás Písmo svaté, jak povstal člověk?

Ne! Zjistit, jak povstal člověk, je úkolem vědy.

3. Proč je člověk Božím obrazem?

Proto, že má v sobě něco božského: rozum, vůli, svobodu, schopnost milovat a touhu být nesmrtelným.

4. Proč stvořil Bůh člověka?

Stvořil ho z lásky a pro lásku.

5. Jsi hrdý na to, že můžeš být Božím spolupracovníkem?

Ano, poněvadž v tom nacházím pravý smysl práce a svých stavovských povinností.

6. Jak mohu spolupracovat s Bohem?

Plněním svých náboženských a občanských povinností vůči Bohu, vůči rodičům, sourozencům, učitelům, spolužákům a spolupracovníkům. Kde? V práci, ve škole, při hře, a to dobrým příkladem, přátelstvím, veselostí, láskou k trpícím a ochotou pomáhat jiným.

C. Boží plán

Máme před sebou skvělou budoucnost. Před námi se rýsují úžasné perspektivy věčného Božího plánu. Uvědomujeme si, že každý z nás má v tomto Božím plánu své místo.

Tedy člověk není ani korálem, ani ztraceným zrnkem prášku ve vesmíru, ale osobou, o kterou má zájem sám Bůh.

Tento Boží plán naplnil fantastickým nadšením svatého Pavla. Když o něm píše, jeho slova zvučí jako vodopády. Z římského vězení píše list do maloasijského města Efezu. Načrtává v něm věčný Boží plán.

Bud' pochválen Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás zahrnul z nebe všemi možnými duchovními dary, protože jsme spojeni s Kristem. Vždyť kvůli němu si nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom před ním byli svatí a neposkvrnění, v lásce ze svého svobodného rozhodnutí nás předurčil, abychom byli přijati za jeho děti skrze Ježíše Krista. To proto, aby se vzdávala chvála jeho božsky vznešené dobrotivosti, protože skrze ni nám projevil svou lásku pro zásluhy svého milovaného Syna.

V něm máme vykoupení skrze jeho krev, odpuštění hříchu pro jeho nesmírnou milost, kterou vůči nám tak bohatě projevil s veškerou moudrostí a rozumností: seznámil nás totiž s tajemstvím, které ze svého svobodného rozhodnutí si předsevzal, že vykoná, až se naplní čas, jak on předem zařídil, aby skrze Krista zase uvedl pořádek do všeho na nebi i na zemi. (Ef 1,3-10).

Věčný Boží plán bychom mohli souhrnně vyjádřit takto:

Bůh - Lásky, ne egoistický samotář, se od věčnosti rozhodl, že učiní účastníky své lásky i jiné bytosti: anděly a nás lidi. Z toho plánu Boží lásky vznikl potom vesmír i lidé. Když první člověk padl, Boží plán tím neztroskotal. Bůh ho obnovil, ba učinil ho ještě velkolepějším. Poslal vlastního Syna, Ježíše Krista, který nás vykoupil a spojil nás znovu s naším Otcem. A tak v Kristu stali jsme se Božími syny a dcerami. Kristus je centrem Božího plánu. On je Prostředníkem mezi Bohem a lidmi a v něm všechno nabývá nového významu: vesmír, dějiny, pokrok.

Boží plán se uskutečňuje v dějinách

Boží plán označujeme i výrazem dějiny spásy Boží plán se uskutečňuje i v lidských dějinách: od jejich počátku až dodnes.

Bůh neustále a různým způsobem navazuje s lidmi dialog lásky a vyzývá je, aby žili s ním jako jedna velká rodina. Očekává, že lidé svobodně odpovědí na jeho nabídku a tak spolu s ním uskuteční na zemi jeho věčný plán.

Člověk je svobodný. Může Boží plán přijmout, ale může ho, bohužel, i zamítnout.

Může budovat, ale i bořit a tím se vyloučit z Božího plánu.

Hlavní etapy dějin spásy

Dějiny spásy mají své tři velké etapy:

První etapa Božího plánu se odehrává ve věčnosti. Trojjediný Bůh neboť tři osoby Nejsvětější Trojice - Otec, Syn a Duch svatý - se od věčnosti milují nesmírnou láskou. Bůh je Lásky. Tento Bůh - Lásky se od věčnosti rozhodl, že povolá k bytí i jiné bytosti, anděly a lidi, aby žili s ním věčně šťastný život. Mají tvořit s vesmírem kosmické království Boží, království lásky.

Centrem tohoto kosmického království je Kristus. On je "prvopočátek všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno, co je na nebi a co je na zemi" (srv. Kol 1,15 -16).

Druhá etapa se odehrává v čase. Můžeme v ní rozeznat tři hlavní období:

Období před příchodem Ježíše Krista na svět. Stvořitelským činem Božím vznikl vesmír i lidé. První lidé byli přáteli a dětmi Božími. Celý stvořený svět a vesmír tvořil s nimi harmonickou jednotu podle plánu Boží lásky. Avšak první lidé zneužili své svobody a zpronevěřili se Božímu plánu. V lidstvu začal dramatický zápas mezi dobrem a zlem.

Bůh však zůstává věrný svému plánu a slibuje Vykupitele.

Celé dějiny před Kristem můžeme chápat jako přípravu na příchod Vykupitele. Tato příprava začíná dostávat konkrétní formu dějinami Abraháma, Božího přítele.

Bůh zavolá Abraháma z Mezopotámie do Palestiny, kde z jeho potomků má vzniknout izraelský národ. Jeho vnuk Jakub se svými syny se brzy uchýlil před hladem do Egypta. Tam po staletí se tato rodina rozrůstá v národ, který však musí žít v otroctví. Bůh posílá Mojžíše, aby vyvedl národ z poroby. Mojžíš přivede Izraelity na Sinaj a tam Jahve uzavře s nimi smlouvu. Izrael se stává vyvoleným Božím národem. Své vyvolení má dokazovat věností Bohu. Přes celá desetiletí si Bůh vychovává svůj národ na poušti. Až potom mu dovoluje vstoupit do zaslíbené země, do Palestiny. Po období, v němž vládcem národa byl Bůh zastupovaný soudci, nastává doba králů, která dosahuje vrcholu za panování králů Davida a Šalomouna. Národ se však postupně zpronevěřuje a odpadá od Boha. Proroci, Boží poslové, přivolávají lid k věnosti, hrozí tresty. Než jejich hlas zůstává většinou nepovšimnutý. Vyvolený národ je nakonec odvečen do asyrského a babylonského zajetí, aby se tam vzpamatoval.

Po dlouhé době se Izraelité vracejí do vlasti a stále toužebněji čekají Mesiáše, Vykupitele. Nakonec se objevuje největší prorok, předchůdce Mesiáše - Jan Křtitel. Bůh připravil i velkou naději lidstva, Přesvatou Pannu, Matku vytouženého Spasitele.

Období života Ježíše Krista na zemi. Kristovým příchodem na svět vrcholí Boží plán. Vskutku nebylo si možno víc přát, jako když sám Bůh přišel v osobě Ježíše Krista k nám. Kristus poučoval své současníky o Božím království, zjevoval lidem lásku milosrdného Otce, uzdravoval nemocné, křísil mrtvé, odpouštěl hříchy a vléval lidem novou naději. Svou poslušností, smrtí a zmrtvýchvstáním vymanil nás z poroby satana a hříchu. Kristovo utrpení, smrt a zmrtvýchvstání tvoří spolu jediné obrovské vykupitelské dílo, které nazýváme velikonočním tajemstvím. Je to přechod ze smrti do života, z otroctví hříchu do svobody Božích dětí. Od nynějška všichni, kteří vírou a křtem přijmou Krista a budou se mu připodobňovat svým životem, budou žít životem Božích dětí.

Období života Církve až po slavný příchod Kristův na konci věků. Od svátků Letnic, kdy se působením Ducha svatého zrodila Církev, až po slavný příchod Ježíše Krista na konci světa, se uskutečňuje třetí období věčného Božího plánu v dějinách. Kristus, Bohočlověk, plně uskutečnil Boží plán. Založil Církev jako nový vyvolený lid. Sesílá Ducha svatého, aby vedl Církev i každého z nás. Duch svatý nás vírou a křtem začleňuje do společenství Církve. Vštěpuje nás do Krista, takže všichni se stáváme jediným Kristovým tajemným tělem. Církev pokračuje v poslání Ježíše Krista, je společenstvím a nástrojem jeho spásy. Pomalu a postupně přes staletí přivádí lidstvo k jednotě bratrství, do Božího království, k Bohu.

Každý přesvědčený křesťan si uvědomuje své poslání v dějinách spásy: přijmout Krista, být jeho svědkem a dávat ho jiným. Tak to bude pokračovat až do slavného Kristova příchodu.

Třetí etapou je slavný příchod Krista a věčná blaženost. Dějiny spásy na této zemi se zakončí parusíí, to je slavným příchodem Krista na konci věků. Kristus přijde, aby soudil lidstvo, dějiny a vesmír. Odmění všechny ty, kdo se zapojili do Božího plánu a odsoudí ty, kdo odmítli zapojit se do tohoto plánu a žili svému egoismu.

O odměně, která čeká Kristovy věrné, svatý Pavel napsal: "Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na mysl člověka nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují" (1 Kor 2,9). Tehdy všichni poznají, že Kristus je Vládcem světa a vesmíru. Králem pravdy, lásky a života. Všechno, co bylo staré, pomine a bude nové nebe a nová země. A když všechno bude podrobena Kristu, on svěří všechno Otci, od něhož to

dostal, aby Bůh byl všechno ve všech (srv. 1 Kor 15,28).

Naše odpověď

Nejsme na světě jen jako nějaké bezvýznamné korály.

Máme laskavého Otce, máme Spasitele - Krista, máme velké poslání a úkol: poznávat Boží plán na zemi, milovat Boha a lidi.

Musíme se živě zajímat o tento Boží plán. Vždyť v něm je všechno. Je z něho zřejmé, jak nás Bůh miluje.

Je v něm světlo a smysl života. Je v něm láska a pokoj.

Je v něm východisko ze samoty a prázdna. Je v něm naše velikost a síla.

Je v něm smysl a program celého našeho života. Je v něm smysl všech stvořených věcí, budování a pokroku.

Je v něm smysl dějin lidstva.

Věčný Boží plán neodvrací tedy naši pozornost od stvořených věcí, ba naopak, odhaluje smysl všech skutečností. Proto autentický křesťan je v čele pravého pokroku a úsilí o lepší svět.

Konáme

Písmo svaté, zvláště evangelia, nám představují Boží plán. Zamysleme se denně na 10 minut nad evangeliem! Na jeho stránkách najdeme vždy správnou orientaci pro naše životní úkoly. Třeba si však na toto čtení vybrat příhodný čas a potom podle možnosti ho věrně dodržovat.

Zapamatujeme si

1. Co rozumíme pod výrazem věčný Boží plán?

Je to plán, který Bůh ve své nekonečné lásce od věčnosti osnoval vzhledem ke všem stvořeným bytostem a celému vesmíru.

2. Co je cílem Božího plánu?

Cílem Božího plánu je učinit lidi a s nimi všechno stvoření účastnými na jeho věčném štěstí.

3. Kdo je středem věčného Božího plánu?

Je jím Kristus. Pro něho bylo všechno stvořeno. Jeho život na zemi a zvláště jeho smrt a zmrtvýchvstání jsou vrcholem Božího plánu spásy. Od Krista všechno čerpá život a smysl.

4. Jak se uskutečňují dějiny spásy v čase?

Období dějin spásy před Kristem je přípravou na příchod Vykupitele. Dějiny spásy vrcholí příchodem Syna Božího na tento svět, zvláště však jeho smrtí a zmrtvýchvstáním. Následuje období života Církve, která pokračuje v Kristově vykupitelském díle až po jeho slavný příchod na konci věku.

5. Jaká je naše úloha ve věčném Božím plánu?

Vírou a křtem se křesťan účinně zapojuje do Božího plánu spásy. Spojuje se prostřednictvím Ježíše Krista s Bohem a stává se Božím synem nebo Boží dcerou. Svou činnou láskou zvelebují vzájemné bratrství mezi lidmi a přičiňuje se o pravý pokrok lidstva.